

"Edirne'de Kültür ve Sanat"

**Ender
Bilar**

www.enderbilar.com

BİR DİLEKÇE, BİR İLÇE: 1947'DE LALAPAŞA'NIN DİRENİŞİ

Cumhuriyet'in ilk dönemlerinde Edirne'nin idari yapılanmasında Osmanlı'dan kalan sancak ve kaza sisteminin etkileri sürmekteydi.

II. Dünya Savaşı'nın ardından ülke genelinde idari teşkilat yeniden şekillendirilmiş; ulaşım, güvenlik ve kamu hizmetlerinin daha verimli sağlanabilmesi için bazı yeni ilçeler oluşturulmuştur.

Edirne'nin Lalapaşa ilçesinin, 1 Ağustos 1945'te ilçe statüsüne kavuşmasının 80. yılı vesilesiyle ilân edilen "Lalapaşalılar Günü" bu yıl ilk kez Anıtkabir'de kutlandı.

Lalapaşa Belediye Başkanı Zafer Sezgin Geldi ve beraberindeki heyet, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün manevi huzuruna çıkarak çelenk sunumunun ardından Anıtkabir Özel Defterine Cumhuriyet'e olan bağlılık ve minnet duygularını sundular.

Lalapaşa, ilçe olmadan önce Edirne Merkez'e bağlı bir bucak (nahiye) statüsünde yönetilmiştir. **25 Haziran 1945 tarih ve 4769 sayılı "Yeniden 9 ilçenin Kurulması" hakkındaki kanun**, 3 Temmuz 1945 tarihli ve 6047 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır. Kanunun birinci maddesinde, "Adları bu kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde yazılı (9) ilçe kurulmuştur." ifadesi yer almaktadır.

(1) sayılı cetvel incelendiğinde, Edirne'de **Lalapaşa İlçesi**'nin de bu kanun kapsamında kurulduğu görülmektedir. Edirne'nin tarihi ilçelerinden biri olan Lalapaşa, **1 Ağustos 1945** tarihinde yürürlüğe giren bu kanun kapsamında ilçe statüsüne kavuşmuştur.

Lalapaşa ilçe statüsüne geçtikten iki yıl sonra Lalapaşa'nın ilçe statüsünden çıkartılıp başka bir yere bağlanmasına yönelik girişimlerin olduğunu öğreniyoruz.

Başbakanlık Devlet Arşivleri Cumhuriyet Arşivlerinde bulduğum bir belgeyi incelediğimde; "...Ancak kanunla ilçe merkezi olarak kurulmuş olan bir yerin ilçe olarak çıkarılarak başka bir yerin yeniden ilçe merkezi kurulmasındaki müşkülât ve bunun doğuracağı iktisadi, içtimai (toplumsal) ve siyasi akisler (tepkiler) gözönüne alınıp bizlerde yüksek idarecilerimizin bu müşkül işteki tetkikat (incelemeler) ve etüdlerine (ön çalışma) âcizane bir yardımı dokunacağı ümit ve emeli halisanemizle (içtenlikle) bu husustaki düşünce ve mülâhazalarımızı (düşüncelerimizi) Büyük Mil-

let Meclisi Başkanlığına, Yüksek Umum Müfettişliğine, Parti Genel Sekreterliğine ve Vilayet Makamına arz ve iblağına karar vermiş bulunuyoruz."

Lalapaşa İlçesi Belediye Başkanı Hasan Balkan ile Lalapaşa İlçesi Cumhuriyet Halk Partisi İlçe Başkanı Hasan Güney'in 1 adına Avukat Hüseyin Özder tarafından dört sayfa olarak yazılan bu dilekçe 05.09.1947 tarihinde "Cumhuriyet Halk Partisi Genel Sekreterliği Yüksek Makamına" hitaben yazılmıştır.

Yazılan bu resmi dilekçeyi incelediğimizde Lalapaşa İlçesi'nin ilçe statüsünde bulunduğu iki yılın ardından Süleçoğlu ilçesine bağlanması ile ilgili gelişmelerin duyulması üzerine yazıldığı anlaşılmaktadır.

Nitekim yazıda "...Görülmüyor ki; Lalapaşa'nın ilçe merkezliğinden çıkarılarak Süleçoğlu'na naklini makul ve haklı gösterebilecek kuvvetli ve mantıklı hiçbir delil ve esbap mevcut değildir ve bulunamaz,.... Lalapaşa ilçe merkezi olmaktan çıkartılıp Süleçoğlu'na nakledildiği takdirde bundan tahaddüs (meydana gelecek) iktisadi, içtimai ve siyasi buhran dolayısıyla maruz kalınacak mahsur ve zararları affınıza sığınarak aklımızın erdiği kadar sıralamaya çalışalım." denmektedir.

Lalapaşa Belediye Başkanı ile CHP Partisi İlçe Başkanı dilekçelerinde konuyu detaylı bir şekilde irdeleyerek itiraz ederken Lalapaşa İlçesi'nin Süleçoğlu'na bağlanmasında doğacak neticeleri de açıklıkla izah etmekten kaçınmamışlardır. Dilekçelerinde bu duygularını da şu cümlelerle anlatmaktadırlar;

"...Açık kalplilikle, dürüst, doğru, yalan ve riyadan âri bir Türk gibi konuşmak lazım gerekirse, idare ve hükümet hakkında kararsız, sabırsız denecektir. Böylece idare ve hükümete karşı bir emniyetsizlik ve endişe his ve ruhu yaratılmış olacaktır ki, bu ruh bütün istikrar ve huzur fikrini öldürecek, yok edecek ve Süleçoğlu da aynı ruhun zebunu olarak, akıbetinin ne olacağını kestiremeyip inkişaf (gelişme) edemeyecektir. Lalapaşa'da yapılmış olan ebniye'nin (imar planları) kıymetleri kalmayacak ve inşa, imar ve ifası mutasavver bulunan bütün işlerin planları alt üst olacak ve iktisadi durum bu yüzden berbat bir hale düşecektir. Bundan yüzlerce mülk sahibi kasabalı ve köylü pek çok zararlara maruz kalacaklardır. Bu memlekette siyasi ve içtimai

memnuniyetsizliği bir kat daha arttıracak ve parti de bu yüzden prestijini büsbütün kaybetmiş olacaktır." diyerek yetkilileri uyarılmışlardır.

Bu bağlamda yazmış oldukları bu dilekçede Lalapaşa İlçesi'nin neden ilçe olarak kalmasını da detaylarıyla belirtmişlerdir. Lalapaşa'nın hava ve suyunun Süleçoğlu'ndan daha iyi olduğunu, Lalapaşa'nın Edirne'ye uzaklığının 35 km. iken Süleçoğlu'nun uzaklığının 65 km. olduğunu belirterek ulaşım konusundaki zorlukları da belirtmişlerdir. Hatta Lalapaşa'nın tarihi süreçte de ilçe statüsünde olduğunu şu cümlelerle vurgulamışlardır;

"...Balkan harbinden sonra da Lalapaşa'nın ilçe merkezi olduğu malumuâleridir. Demek ki eskiden de burası ilçe merkezi kurulmaya lâyık görülmüş ve esasen de Lalapaşa'nın tarihi bir kıymeti haiz oluşu ve hudut ve stratejik vasiyeti, Allah göstermesin, bir felâket vukuunda dosya ve kuyudatın kaçırılması bakımından Lalapaşa ilçe merkezi olmaya daha müsait ve muvafıktır. Vatanımızın batı hududunu teşkil eden Edirne'mizin yeni teşekkül edecek kazalarında bu cihetin de aranıp hesaba katılması çok önemli ve lazım bir husus olduğu kanaatindeyiz. Böyle olunca da kâfi bir kıymet ve ehemmiyeti haiz olmayan bazı ufak tefek ve geçici esbaptan dolayı hazır teşekkül etmiş ve inkişafa yüz tutmuş olan bir ilçe merkezinin değiştirilmesinde hiçbir isabet ve makuliyet ve mantık olmasa gerekir." diyerek de ilçenin tarihsel süreçteki yönetim durumu ile stratejik konumunu, ilçe olmasındaki önemini belirtmişlerdir.

Dönemin Lalapaşa Belediye Başkanı Hasan Balkan ve CHP İlçe Başkanı Hasan Güney ile Av. Hüseyin Özder'in imzalarıyla yazılan bu yazı 9.9.1947 günü 71.953 sayı ile kayda girmiştir. Yazılan bu dilekçe işleme girdikten sonra yapılan itiraz etki yaratmış olacak ki, Lalapaşa İlçesi Süleçoğlu'na bağlanmamış ve 1 Ağustos 1945 tarihinden bugüne ilçe statüsündedir.

Bugün Lalapaşa, 80 yıldır ilçe statüsünü koruyorsa, bunda 1947'de kaleme alınan bu dilekçede yüreктen gelen yaşadığı ilçeye bağlılık ve kararlılığın, halkının toprağına ve kimliğine sahip çıkma iradesinin zaferidir.

O gün atılan imzalar sadece bir kâğıda değil, Lalapaşa'nın geleceğine vurulan mühürlerdi. Geçmişte olduğu gibi bugün de yerel değerleri yaşatmanın yolu, tarihine sahip çıkan, sesini yükselten ve omuz omuza durabilen bir toplum olmaktan geçiyor.

Lalapaşa'nın hikâyesi, inanç ve birlik ruhuyla küçük bir ilçenin bile kaderini değiştirebileceğinin unutulmaz bir kanıtıdır.

Bugünün siyasi kadroları için bu yapılanların hiçbir önemi olmasa da ben emeği geçenleri saygı, rahmet ve minnetle anıyorum.

1- Dilekçede Hasan Güney olarak yazılmış olsada yaptığım araştırmada Hasan Günay olduğu belirtilmiştir.

'Halk fakirleşti bir avuç azınlık zenginleşti'

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Edirne Merkez İlçe Başkanı Yücel Balkanlı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu'nun yayınladığı rapora ilişkin yaptığı açıklamada, AK Parti iktidarının 23 yıllık ekonomi politikasını eleştirdi. Balkanlı, "İktidarın büyüyoruz, geliyoruz masallarıyla geçen 23 yılın sonunda, geniş halk kesimleri kredi kartı borcuna, bankalara, tefecile-

re mahkûm edilirken; çiftçilerimizin tarlaları, traktörleri ve tarım makineleri icradan satışa çıkarılmaktadır" dedi.

Balkanlı, yaptığı yazılı açıklamada şunları kaydetti:

"Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) yayımladığı son veriler, 23 yıllık AKP iktidarının Türkiye ekonomisine ve toplumsal yapısına nasıl bir tahribat yarattığını bir kez daha açıkça gözler önüne sermiştir.

Bugün ülkemizde 184 milyon bireysel banka hesabı bulunmasına rağmen, 166 milyon hesapta ortalama mevduat sadece 793 liradır. Buna karşın, hesabında 1 milyon liranın üzerinde para bulunan 2,2 milyon kişi, toplam mevduatın yüzde 80'ine, yani 17,1 trilyon liraya sahiptir. Koca bir ülkenin alın teri, emeği ve kaynakları, sadece bir avuç zengin için çalışır hale getirilmiştir. İktidarın "büyüyoruz", "geliyoruz" masallarıyla geçen 23 yılın sonunda, geniş halk kesimleri kredi kartı borcuna, bankalara, tefecilere mahkûm edilirken; çiftçilerimizin tarlaları, traktörleri ve tarım makineleri icradan satışa çıkarılmaktadır. Bugün sadece 3 bin 327 tarla ve 32 traktör icra yoluyla satışta. Bu, toprağın değil, üreticinin, alın terinin ve kırsal emeğin iflas ettiğinin acı bir göstergesidir.

'BU TABLO BİR EKONOMİK KRİZ DEĞİL, BİLİNÇLİ BİR TERCİHİN ÜRÜNÜDÜR'

AKP, yıllardır yürüttüğü politikalarla; Kamu kaynaklarını yandaşlara aktarmış, stratejik kurumları özelleştirmiş, tarımı bittirmiş, çiftçiyi borca batırmış, emeği değersizleştirmiş, halkın refahını değil, sermayenin çıkarlarını öncelemiştir.

Bugün geldiğimiz noktada, yalnızca servet değil; adalet, hak, özgürlük ve umut da eşitsiz biçimde dağılmıştır.

Peki, çözüm nedir? Cumhuriyet Halk Partisi olarak, bu adaletsiz düzene teslim olmayacağız. Bizim hedefimiz halkın iktidarıdır. Türkiye'nin kaynakları vardır, potansiyeli vardır. Yeter ki bu kaynaklar, 84 milyon yurttaşla adaletli bir şekilde paylaşılsın. Bir avuç zengin değil, halkın iktidarını kurmak için mücadelemizi sürdüreceğiz." Haber Merkezi

HAVVA BOP vefat etti.

Merhum Ahmet Enginar ve Fatma Enginar'ın kızları, merhum Mustafa Bop'un eşi, Ömrüye, Fatma ve Ayşe'nin anneleri, İlker, Oğuzhan ve Hilal'in anneanneleri, Recep Lap ve Turan Bedi'nin kayınvalideleri 88 yaşındaki Havva Bop vefat etti.

Cenazesi Pazartesi günü Yıldırım Akmesic Camii'nde kılınan öğle namazının ardından Yıldırım Mezarlığı'na defnedildi.

YILMAZ KIRMIZ vefat etti.

Merhume Mesude Kırmızı'nın eşi, 74 yaşındaki Yılmaz Kırmız vefat etti.

Cenazesi Pazartesi günü Karaağaç Eski Camii'nde kılınan öğle namazının ardından Karaağaç Mezarlığı'na defnedildi.

